

ներով, իր կաթողիկէներով՝ էջմիածինը չէնք մը չէ լոկ, ոգեկան հայրենիք մըն է ան, ու հայրենիքները երկիրներով չեն սահմանափակուիր: Բաւ է միայն, եկեղեցւոյ գերութեան սա օրերուն, ամէն օր մեր աղօթքներուն մէջ յիշել էջմիածինը ու ըսել, ինչպէս հրեայք Բաբելոնի գերութեան ժամանակ կ'ըսէին երուսաղէմի համար. էջմիածին, էջմիածին, եթէ քեզ մոռնանք թող մեր բերնին մէջ ծառուող հացը քա՛ր դառնայ մեր ստամոքսին մէջ, «եթէ մոռացայք քեզ էջմիածին, մոռացիր զիս ալ իմ, կցեսցի լեզու իմ ի քիմս իմ»:

Ու մինչ կը խորհրդածենք էջմիածնի հիմնարկութեան տարեդարձի առթիւ, մըտածումս ետ կ'երթայ տասնեակ տարիներ առաջ, մեր հայրենի հողին, մեր գաւառներու վրայ ծաղիկող հազար ու մէկ չէն վանքերու ու եկեղեցիներու վրայ, որոնց մէջ հաւատքի կանթեղը դարերով վառ ու պայծառ մնաց՝ այս ժողովուրդի խղճմբտանքին պէս, մինչ այժմ անոնց երբեմնի լուսազարդ խորաններու աւերակներուն վրայ օձերը ձագ կը հանեն ու բուրբ կը վայեն. հազարներէն մին սակայն միայն կանգուն է այժմ, իբր լուռ վկայարան մեր հին վանքերու ոսկեղարէն, Ս. Յաւկորեանց սա տաճարը, ըլլալու համար Սիւնեաց նոր անապատը, նոր Տաթեւը, իր խոհմազարդ գահակալով, իր ազգանուէր ու եկեղեցանուէր Միաբանութեամբ, և իր հաւատացեալներով:

Ուրեմն եկէք, կենդանի ու պայծառ պահենք այս եկեղեցին, ու անոր լուսազարդ խորանը. ուրեմն եկէք վերաշինենք մեր փրկութեան նաւը պատրաստելով զայն գալիք ջրհեղեղներուն, ու աղօթենք Աստուծոյ՝ սրտեռանդն:

Թագաւոր երկնաւոր զեկեղեցիս Հայաստանեայց անշարժ պահեաւ, . . . ամէն:

ԱՐԹՈՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԹՈՒՂԹԸ

«Յայսնեալ» զի էք քուրբ
Քրիստոսի . . . . .
(Բ. ԿՐԻՍՏ. Դ. 3)

Յիսուս ոչինչ զրած է:

Բացի այն օրէն՝ ուր տեսան իր մատով գրելը գետին վրայ խորհրդաւոր նշանաւ գրերուն, սահմանուած՝ խոռվելու խղճմբտանքը քանի մը խստապարանոց փարիսեցիներու — աւագին նման շարժուն այդ քանի մը գրերէն զատ, հուսկ ջնջուած անշուշտ անցորդներու ոտքին տակ, — Յիսուս երբեք չէ դիմած գրին, հաղորդելու մարդոց իր զգացումներն ու մտածումները:

Մեկան, մագաղաթ, գրիչ, տախտակներ! այս նիւթական առարկաները ցուրտ և աններգօր էին ըլլալու համար միջնորդ իր և ուրիշներու հոգիին միջև. Ան, որ կ'ըսէր, «ես եմ կեանք», ուզած է մարդոց հետ ունենալ միայն անձնական յարաբերութիւններ, և երբ իր ձայնը անգօր մնաց, Ան ուղեց գործածել միայն կենդանի միջնորդներ:

Փոխանակ ինք կազմելու, իր ժամանակակիցներուն կամ գալիքներուն համար գործ մը որ պարունակէր իր մտածումին կատարեալ և վճռական արտայայտութիւնը, փոխանակ քանդակելու իր կամքը քարէ տախտակներու վրայ նման Սինայի Աստուծոյն, Ան ընտրեց մարդկային հոգին, զայն ընելու համար աւանդապահն ու անգրոււ վարը իր վարդապետութեան, ապրող սըրտերուն փոխանցելու համար կենդանի ճշմարտութիւնը: Ինքնավստահութեամբ մը որ կը շփոթեցնէ մեր ճղճիմ իմաստութիւնը, զհապետական եւ ստեղծիչ վեհանձնութեամբ, Ան տուաւ իր կեանքը, դնելու իր ամենախորունկ գաղափարները անմշակ ուղեղին մէջ Դաւիթիացի քանի մը ձկնորսներուն. այդ մօտ չողիներուն մէջ Ան չուղացուց լոյսը իր հոգիին և ոչխար հրկեց աստուածային խանդով բոցավառուած այս մարդերը, տանելու համար ուրիշներուն փրկութեան աւետիսը:

Անձնիւր աւաքեալ «թուղթ» մըն էր Յիսուս Քրիստոսի: Թերես ըսէք. «երանի» առաջին դարու մարդոց. անոնք լսեցին կեն-

դանի արձագանգը Քրիստոսի խօսքին, Յիսուս այլևս չի հաղորդակցիր մեզին հետ նոյն կերպով. գրեթե քն է փոխարինած կենդանի թուղթը. ներշնչման բոցը մարած, աշխարհ մեր ձեռքերուն մէջ միայն սառած լավան անոր։ Բայց մի՛ խաբուիք, խօսքը՝ զոր ընտրած ենք իբրեւ բնաբան, կը վերաբերի բոլոր ժամանակներու և երկիրներու քրիստոնեայ սերունդներուն։ Մի միայն Եսայիանէս մը, Պետրոս մը, Պաւլոս մը չեն «թուղթը Յիսուսի Քրիստոսին», այլ նաեւ Կորնթացիներն և ամենապարզ քրիստոնեաները։ Հեթանոս այդ միջավայրին մէջ ուր ամենէն անսանձ ապականութիւնը կ'իշխէր, Փրկիչը քարոզուած էր մեղաւոր հոգիներու, այս քրիստոնեայ հասարակութեան կողմէ, որ կը կազմէր «թուղթ մը» աւելի հրահանգիչ, աւելի պերճաւ խօսքան որեւէ զիր որ ձեռքէ ձեռք կը շրջէ։

Եւ եթէ Կորնթացիները, որոնց բարոյական թշուառութիւններն ու հոգեկան թերացումները ծանօթ էին, արժանացան այս տիազոսին զոր Պաւլոս առաքեալ անոնց կուտայ մեր բնաբանով, մենք իրաւունք ունինք գործածելու նոյն արտայայտութիւնը, մատնանշելու համար հաւատացեալները բոլոր դարերուն։ Չունինք արդեօք, մենք ալ, առանձնաշնորհը հանդիպելու ընտրեալ հոգիներու որոնք մեզի պատգամ մը բերէին Փրկչէն, և մենք պէտք չէ՞ որ «Յիսուսի թուղթը» ըլլանք մեզ շրջապատողներուն համար, հակառակ մեր անձնական անարժանութեան։

Այո է, եղբայրներ, ճշմարտութիւնը որուն վրայ այսօր կ'ուզէինք կեդրոնացնել ձեր ուշադրութիւնը։

Միտաւրդ Սարգսյան

Թիսուս — որ ոչինչ գրած է — չէ գաղթած, քան զարէ ի վեր, իր հոգիով ներշնչուած թուղթիւր ուղղելէ թիւահաւաստ կամ հաւատացեալ մարդկութեան։ Ոչ մէկ գործ ձգած է, բայց իր գործը մշտապէս է, և գործունէութիւնը անխափան։ Եթէ թուոց երկիրը խոյս տալու համար մարմնաւոր կեանքին նեղ սահմաններէն, իրապէս իր հոգիով ներկայ է Ան մեր մէջ։ Ինքն իսկ չէ՞ յայտարարած. «Ահաւասիկ

Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս, մինչև ի կատարած աշխարհին»։

Հոս է, անաջին մեծ ճշմարտութիւնը զոր պէտք է լաւ հասկնալ խորէն ըմբռնելու համար մտածումը մեր բնաբանին։

Երբ կը խորհինք Փրկչին, զայն կը տեսնենք անցեալին մէջ, ապրած, մեծացած, յարութիւն առած Պաղեստինի հողին վրայ, և կամ կը մտածենք իր փառքին, նստած աստուածային մեծութեան աջ կողմը ի բարձունս, զայն հեռու կը տեսնենք մեզմէ ժամանակին եւ միջոցին մէջ, և չունինք կարելի տապաւորութիւնը անոր ներկայութեան։

Փառք Աստուծոյ, մենք հասկցած ենք մեծութիւնը իր երկրաւոր կեանքին, և առանց յուզումի չէ որ կը խորհինք Պողոթային չարչարանքներուն. — բայց կայ միւս կողմը աւետարանին որուն հարստութիւնը կ'անկրտանայ քրիստոնեայ Եկեղեցին, և որմէ չէ դիտցած հանել դանձիր հրճուանքի և մխիթարութեան. այն թէ՛ Յիսուս կեանքն է, և թէ իր ստեղծիչ գործունէութիւնը ի գործ կը գրուի մարդկային հոգիին մէջ անցուն ուժգնութեամբ և համբերատարութեամբ մը զոր ոչինչ կրնայ տկարացնել. թիւ կենում գրան գէ՞մ ու կը զարնեմ. մեր Փրկիչը կենդանի է։ Կենդանի, այսինքն ոչ միայն իշխող երկրներին մէջ, այլ ունենալով կեանքը իր իսկ մէջ, կ'ապրի և կ'ուզէ ապրիլ նաեւ մեր մէջ։

«Որովհետեւ ես կ'ապրիմ, դուք ալ պիտի ապրիք» կ'ըսէր ատենօք, եւ եթէ ունինք այսօր ճշմարիտ կեանք, ոչ անոր համար որովհետեւ Թիսուս ապրած է ասկէ քսան դար առաջ, այլ որովհետեւ կ'ապրի և իր կենդանացեցիչ ուժը թափանցեր է և կը թափանցէ շարունակ մեր հոգիներուն մէջ։

II

Եկեղեցիի գլուխ Թիսուսը չի գաղթիլ առաջնորդելէ, ներշնչելէ հոգիները, և չեմ վարանիր աւելցնելու՝ կը շարունակէ իր յայտնութեան գործը։

Քրիստոնեաներ կան որոնք առանձնաշարունակ ձեռով «Յիսուսի թուղթեր» են. կնքուած ապտուածային գորշմով մը, Եկե-

ղեցիլին կը բերեն նոր ճշմարտութիւն մը, կամ մանաւանդ նոր կիրարկումը՝ արդէն իսկ ծանօթ սկզբունքին։ Անոնք ստացած են առաքելութիւնը՝ յայտնելու աշխարհին Աւետարանին մէկ երեսը զոր քրիստոնեաները տակաւին չէին տեսած։

Եղբայրներ, սխալ չհասկնաք իմ խօսքերուս իմաստը։ Ես չեմ ըսեր թէ Ս. Գրոց յայտնութիւնը անկատար է, ընդհակառակն, կը խորհիմ թէ, փրկութեան խնդրին շուրջ, սրբազան գրուածքները կը պարունակեն վերջնական յայտնութիւնը, ինչպէս որ մէկ միջնորդ կայ Աստուծոյ և մարդոց միջև, որ է Յիսուս Քրիստոս։ Հեռու ինձմէ մը տածումը խախտելու հեղինակութիւնը զբոսածքներուն, և Ս. Գրոց յայտնութիւնը կասկածելի ընելու՝ ներշնչութենովը թերակշիռ միութիւնականութեան մը։

Առաքելական գրուածքները միշտ պիտի ըլլան մեզի համար աղբիւրը և փութաբար ճշմարտութեան։

Բայց կը կարծէ՞ք որ քրիստոնեայ եկեղեցին սպառած ըլլայ Աւետարանին հարստութիւնները, հասկցած ըլլայ անոր ամբողջ արժէքը, և նկատի առած՝ բոլոր հետեանքները։ Չունի՞ք տպաւորութիւնը թէ կայ յայտնութեան մէջ, անհատներուն և ընկերութեանց համար, վերականգնման ոյժ մը որուն տարածութիւնը ցարդ ոչ ոք չափած է, և զոր Աստուծոյ Հոգին թափանցել կուտայ հոգիներուն մէջ, անոնց յայտնելով քիչ առ քիչ քանի մը փշրանքները ճշմարտութեան։ Կրնանք յիշել քրիստոնէական ճշմարտութիւններ, որոնք խառնուած են Աւետարանին մէջ, բայց որոնք հոն ոչ մէկ տեղ ներկայացած ըլլան ամբողջ գրերով, եւ որոնք յայտնուած են մարդկային խղճմտանքին, վերէն ներշնչուած քրիստոնեայի մը կողմէ։ Յիսուս չէ՞ր որ խորտակեց գերիներուն կապանքները, և սակայն պարտաւ խօսք մ'իսկ չէք զրտներ գերութեան մասին նոր կտակարանի գրութեանց մէջ։ Բայց, օր մը, Քրիստոսի Հոգին փորագրեց քրիստոնեայ խղճմտանքի մը մէջ այս դատապարտութիւնը, որ տըրամաբանական հետեանքն էր ամբողջ Աւետարանին, և այս խղճմտանքը աշխարհին համար եղած է թուղթ մը որուն աստուածային հեղինակութիւնը պարտադրուած է, և տապալած՝ ամէն խոչընդոտները։

Ամբողջ եկեղեցին դողդապ և ճանչցաւ ձայնը իր տիրոջ։

Այս պայծառ օրինակը կը ցցէ աւելի մութ բայց յարատեւ իրականութիւն մը։ Միայն քանի մը մեծ անձնաւորութիւններ՝ Ս. Օգոստինոս մը, Լուտեր մը, Կալվին մը, Վինէ մը չեն որ կը յայտնաբերեն ճշմարտութեան նոր երես մը։ Ծճգրիտ ըլլալու և իրերուն խորը երթալու համար, պէտք է ըսել որ ամէն քրիստոնեայ, որ քան համեստ ալ ըլլայ, մէջտեղ կը բերէ յայտնութիւն մը։ Անհունօրէն աշխարհ հոգիներ լոյսի մէջ կը գնեն անհամար երեսները ճշմարտութեան, և անհունօրէն աշխարհ պարագաները՝ ուր Տիրոջ Հոգին կը բացատրուի, զուրս հանել կուտան անհուն աղբիւրները Աւետարանին։ Ինչպէս ռսկի ձոյլ մը, որուն արժէքը ա'լ աւելի կը մեծնայ որչափ վերածուի կտորներու կամ չքաղարմներու, Աւետարանը կը քղազգերծէ իր հարստութիւնները՝ թափելով հոգիներուն մէջ, ուր կը գրաւէ արքայական պատկեր մը, կամ լաւ ես, պահելով բացատրութիւնը Ս. Պօղոսի, ամէն քրիստոնեայ «թուղթ» մըն է ուրիշ կրնանք քակել Յիսուս Քրիստոսի մէկ նոր մտածումը։

III

Այսպէս է որ Փրկիչը, միշտ կը գործէ երկրի վրայ և կը գործածէ հոգիները, հոն շողացնելու համար բազմապատիկ երեսները ճշմարտութեան։

Բայց, դարգանալով հանգերձ դարերուն ընդմէջէն Աւետարանին ճանաչողութիւնը, յառաջդիմաբար լուսաւորելով հանգերձ առաջին յայտնութեան խորութիւնները, կը ծառայեցնէ նոյնպէս քրիստոնեաները, տանելու՝ մեղաւորներուն և թերահաւատներուն՝ էական պատգամը, միշտ նոյն՝ քան դարէ ի վեր, կ'ուզեմ ըսել փրկութեան աւետիսը, և մանաւանդ այս իմաստով է որ պէտք է նկատի առնուի բռնաբանիս խօսքը. «Դուք թուղթն էք Յիսուս Քրիստոսի»։

Փորձառութեամբ գիտենք թէ ճշմարտութիւնը մեզի կը հպի երբ մարմնաւորուած երեւայ անձի մը մէջ. ոչ մէկ գրուածք ունի զօրութիւնը լեզուին, և եթէ, օրինակի համար, Յովհաննէս Մկրտիչ մը ու-

նեցաւ այնքան ազդեցութիւն իր ժամանակակիցներուն վրայ, որովհետեւ կրցաւ ինքզինք սահմանել ըսելով. «Այս ձայն մըն եմ.» կրնայ պատահիլ որ ընթերցում մը հաւատքի բերէ հոգին, բայց ատկա լոկ բացառութիւն մըն է: Կեանքն է որ կը ծնի կեանք:

Ձեր յեղոթութենէն կրկին անցուցէք պատմութիւնը եկեղեցիին, առաջին դարերէն մինչև մեր օրերը, և պիտի տեսնէք որ դարձերուն մեծ մասը արդիւնք է չւփոթումին անձնաւորութեան մը հետ, ուրուն օրինակը կամ խօսքերը խոռված են խիղճները: Յիսուս կ'առնէ մին իր աշակերտներէն. կը գրէ անոր սրալն մէջ սիրով լեցուն գիր մը, զեղուն սրբութեամբ, և զայն կ'ուղղէ թերահաւատի մը, մեղաւորի մը, թերեւս յուսահատի մը, և այսպէս է որ հոգիները զգածուած, դարձի եկած, փրկուած են, և Աստուծոյ տիրապետութիւնը յառաջգիւժեր է: Կ'երթան անոնք, կը սփռուին աշխարհի վրայ, քսան դարէ ի վեր, այս «թուղթերը Յիսուս Քրիստոսի», կը բազմապատկուին մեր օրերուն, կը թափանցեն մեծ քաղաքներու թշուառ թաղերուն մէջ, ամենէն խաւար և ամենէն վայրենի երկրամասերուն մէջ, կրկնելով կորսուած հոգիներուն շնորհքին պատգամը և ցոյց տալով Քրիստոսի սէրը, ոչ միայն մարդկութեան առ հասարակ, այլ անհատներուն որոնք առանց այս անվիճելի ապացոյցին, պիտի չկրնային երբեք նուատուիլ առարկաներ յաւիտենական ողորմութեան:

IV

«Դուք էք...»

Այս բառերը զորս առաքեալը կ'ուղղէր Կորնթոսի քրիստոնեաներուն, առանց տէ՛ խտրութեան, կը պատշաճին հաւասարապէս մեզի, և կ'իյնան իրենց ամբողջ ծանրութեամբ մեր խղճմտանքներուն վրայ: Եղբայրներ, քոյրեր, խորհեցէք «թէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը թուղթ մ'է Յիսուս Քրիստոսի»:

Այն օրը ուր դարձի եկած էք, Տէրը ձեզ գրողած է իր կնիքով և իր Հոգիով, Ան գրողած է ձեր սրտին մէջ պատգամը և զայն փոխանցելու պաշտօնը տուած

է ձեզի. այսուհետեւ դուք Յիսուս Քրիստոսի մէկ խօսքն էք:

Սինայի քարէ տախտակները մեծ արժէք ունէին Խորայէլացւոց համար. զանոնք ընտրելով Աստուած սրբացուցած է: Բայց անոնք լերան կողերուն վրայ ցրուած անձեւ շերտերէն աւելի ջինջ մարմարէ մը չէին: — Մեր Սուրբ Գրքին թերթերը կըրնային անսուրբ գաղափարներ ալ կրել, հոն սպռնելով, Աստուծոյ շունչը զանոնք սրբացուցած է: Ձեր անձնական արժէքին պատճառաւ չէ որ Փրկիչը ձեզ ընտրած է ըլլալու աւանդապահը իր խօսքին, այլ ձեզ ընտրելով, ձեզ սրբացուց: Ձեր սրտերը արատաւորուած, անպատուութեան աշխարհային մակագրութիւններով, բայց Փրկիչը ջնջելով այս անմաքուր բառերը, հոն գրողմեց բոցաւառ գրերով քանի մը մեծ գաղափարներ՝ ներշնչուած իր սէրէն: Ս. Պօղոս խօսելով Աւետարանին մասին, կ'ըսէր. «Կը կրենք այս գանձը հոգեղէն տնօրէնելու մէջ»: Կրնաք ինքզինքնիդ յարմարցնել այս ասացուածքին: Բայց մի մոռնաք որ գանձ մը կը կրէք: Պարտաւոր էք ձեզի համար իսկ խոնարհ ըլլալ: Բայց իրաւունքը չունիք խոնարհ ըլլալու Յիսուս Քրիստոսի համար: Արդ, դուք Աւետարանին մէկ բեկորն էք: Արտօնուած չէք խորհելու որ անօգուտ էք: Դուք ոչինչ էք ձեզի համար: Բայց կը կրէք միայն մէկ բառը Քրիստոսի, գրողմուած ձեր սրտին մէջ. այս բառը կը բաւէ բազմատուելու անհուն արժէքի մը հետ:

Այդ պատճառաւ կրկին պատասխանաւորութիւն մը ունիք:

Նախ, պարտիք պահպանել թանկագինօրէն այն շտեմարանը որուն կողմն էք դուք: Պարտիք ինքզինքնիդ պահել այն ամենուն դէմ որոնք կրնան ջնջել ձեր մէջ տպուած նշանագրերը Տիրոջ Հոգիին: Հաւատարիմ քրիստոնեաներ եղա՞մ էք. ձեր բարեկամները, ձեր ծնողները, ձեր շրջանակը կրնա՞ն միշտ ունենալ տպաւորութիւնը թէ իրենց կուգաք Յիսուս Քրիստոսի կողմէ, թէ դուք աստուածային պատգամ մըն էք: — Ձեր սրտերը կը նմանին այն դեղնած թուղթերուն որոնց տառերը զատորոշելու մեծ դժուարութիւն կայ. կամ, հակառակը, միշտ պարզ, միշտ հաւատարիմ քրիստոնեաներ էք

որոնց բարեպաշտութիւնը չի հպատակիր որեւէ փոփոխման: Աստուածալին պիւր պահած է ձեր մէջ առաջին օրերուն իր կոկիկութիւնը և փայլը:

Այն ատեն, հասկցէք, երկրորդ պարտք մըն ալ ունիք: Իսկապէս ոգուք Քրիստոսի մէկ թուղթն էք, մէկու մը ուղղութեամբ էք: Զեր շուրջը, հաւանարար ձեր ընտանիքին մէջ, ամէն պարագայի տակ, այն միջինին մէջ ուր կ'ապրիք, կան հոգիներ որոնց մօտ Յիսուս կ'ուղարկէ ձեզ անոնց տանելու իր ուղջոյնը և շոյսը: Թերեւս չէք ճակատագրուած խօսելու ամբողջ աշխարհին, ինչպէս մեծանուն քրիստոնեաները կամ մեծ քարոզիչները զորս կրնանք բողոքատել նոր Կտակարանի Կաթողիկէ (այսինքն ընդհանրական) թուղթերուն հետ: Բայց դուք ասնուսակ մասնաւոր թուղթ մըն էք և կոչուած էք կատարելու առաքելութիւնը քաջայերուստեան, խղճմտանքի վերակոչման, և անշուշտ նաև մխիթարութեան: Ահաւասիկ կարծրացած մեղաւոր մը որ փտանդին տակն է յաւիտենական հորուստին: չունի՞ք անոր լուրջ ազդարարութիւն մը և մանաւանդ կարեկից խօսք մը որ կարենայ խորտակել իր արգելքները: Ահա հոգի մը որ դուրս ելած է ճամբէն: Փառտերը այլևս տիրակալութիւն չունին խաւարներուն մէջ խարխափող այս յոգնած իմացականութեան վրայ: Բայց չունի՞ք անոր համար մին այն յաղթող խօսքերէն որոնք խղճմտանքը կը սարսուցեն: Ահա լքուած սիրտ մը, պարտքին տակը չէ՞ք անոր նետելու սփոփանքը և յոյսը: Մեծ պատասխանատուութիւն անշուշտ! Բայց կեանքին նման բան մը, սովորաբար անհամ ու տափակ, կը բարձրանայ երբ կարենանք ըսել. «Նսեմ, պարտիմ ըլլալ զիս շրջապատողներուն համար Յիսուս Քրիստոսի թուղթը»:

JEAN LAFON

Թարգմ. Հ. Գ.

ԿՐՕՆԱՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԽԱԶԵԼՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԸՍՏ ՀԱՄԱՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Շատերու համար ծանօթ իրողութիւն մըն է թէ, Համատեսական Աւետարանները եւ Սուրբն Յովհաննէս անհամաձայն կը թուին իրարու հետ, Յիսուսի խաչելութեան օրուան նկատմամբ: Ստուգելով, ըստ Համատեսականների, Յիսուսի խաչելութիւնը և մահը նիսան (Ապրիլ) ամսուան 15ին, Ուրբաթ օր մըն էր որ տեղի ունեցաւ, իսկ ըստ Սուրբն Յովհաննէս ամսուն 14ին թէ՛, այս մասին Սուրբ Գրոց մեկնիչներ և քնննաբաններ ճշման շատ մը լուծումներ տալ, սակայն այդ բոլորը անբաւարար և անգահացելի ըլլալով, չկրցան իրենց միջև զտնուող անհամաձայնութիւնը եւ տարակուսանքը անհետացնել: Որոշ է որ, խաչելութիւնը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ օր մը, սակայն խնդիր է գիտնալ թէ՛ նիսանի 14ին էր թէ՛ 15ին:

1. — Պիտի ջանանք ապացուցանել, ինչ որ կը թուի ըլլալ Համատեսականներուն և Սուրբն Յովհաննէս ճշգրիտ խաւացումը, իրրե հիմնակէտ ունենալով իրենց ամբողջութեան մէջ խնամքով ուսումնասիրուած բնագիրները:

2. — Պիտի թուենք այն փորձերը, որոնցմով ուզած են միջին եզր մը գտնել խնդիրը լուծելու և Համատեսականներն ու Սուրբն Յովհաննէսը փոխադարձաբար համաձայնեցնելու: Յոյց պիտի տանք նաեւ Համատեսականներու եւ Սուրբն Յովհաննէս ժամանակագրական տեսակէտները, խաչելութեան օրուան նշկատմամբ:

3. — Ի վերջոյ պիտի յայտնենք մեր կարծիքը այս խնդրոյն մասին, ճշգրիտ խաչելութեան օրուան ամսաթիւը: